

Norsk Vannforenings internasjonale engasjement

Av Hallvard Ødegaard

Hallvard Ødegaard er professor ved Institutt for vassbygging, NTH. Han er siviling. NTH 1969 og dr.ing. NTH 1975.
Han er formann i Norsk Vannforenings Komité for internasjonalt arbeid.

Innledning

I Norsk Vannforenings statutter heter det i § 3 at: «Foreningen skal fremme nordisk og internasjonalt samarbeide på området» (underforstått Vannforeningens arbeidsområde).

Norsk Vannforenings engasjement i internasjonale organer har etter hvert blitt såpass omfattende, at Norsk Vannforenings styre i desember 1985 vedtok å opprette en komité for internasjonalt arbeid, parallelt til møte-komitéen, kollokviekomitéen og tidsskrift-komitéen. I februar 1986 oppnevnte styret følgende medlemmer av komitéen:

Direktør Pål Mellquist, NVE
Direktør Harald Rensvik, SFT
Direktør Haakon Thaulow, NIVA
Cand.real. Jan Aug. Myhrstad, RIF
Professor Hallvard Ødegaard, NTH.

Komitéen valgte selv sistnevnte som formann.

Denne artikkelen er skrevet for å gjøre Norsk Vannforenings medlemmer oppmerksom på at denne komitéen nå er kommet i gang, samt å informere om hva Norsk Vannforening er engasjert i, internasjonalt sett, og hva dette kan ha for betydning for det enkelte medlem.

Internasjonale organer hvor Norsk Vannforening er engasjert.

Det finnes en rekke internasjonale organisasjoner som arbeider på de fagområder som Norsk Vannforening dekker. Norsk Vannforening er imidlertid direkte involvert som nasjonalt medlem i to betydelige organisasjoner på vannforurensningsfeltet, nemlig:

IAWPRC

International Association on Water Pollution Research and Control.

EWPCA

European Water Pollution Control Association.

I tillegg er Norsk Vannforening engasjert i IWSA — International Water Supply Association — dog mer indirekte, gjennom at Norsk Vannforenings formann er medlem av den norske, nasjonale komité av IWSA.

Enkelte av Norsk Vannforenings medlemmer er dessuten medlem av andre internasjonale fagorganisasjoner uten at dette involverer Norsk Vannforening som institusjon. Den nye komité for internasjonalt arbeid i Norsk Vannforening, vil imidlertid oppfordre de av Norsk Vannforenings medlemmer som er engasjert i

internasjonale organer hvor Norsk Vannforening ikke direkte er involvert, å benytte Norsk Vannforenings organer (spesielt VANN) til å informere om vedkommende organisasjons aktiviteter.

I det følgende skal vi spesielt se nærmere på de to organisasjonene som Norsk Vannforening er direkte involvert i, EWPCA og IAWPRC. Det vil føre for langt her å komme inn på alle disse organisasjonenes aktiviteter, men en vil prøve å gi et inntrykk av hvordan organisasjonene arbeider, og hvilken nytte Norsk Vannforening og dens medlemmer kan ha av dette.

Kort sagt arbeider EWPCA og IAWPRC på vannforurensningsfeltet med de samme saker og det samme formål som Norsk Vannforening. Mens Norsk Vannforening har Norge som primært arbeidsfelt, har imidlertid EWPCA Europa og IAWPRC hele verden som arbeidsområde. Akkurat som at Norsk Vannforening er en frittstående institusjon og ikke noe nasjonalt underbruk av f.eks. EWPCA, er heller ikke EWPCA noe underbruk av IAWPRC. De er begge uavhengige, frittstående, «non-profit» organisasjoner som dog har et utstrakt samarbeid. Tilsvarende regionale organisasjoner som EWPCA finnes både i Nord-Amerika, Sør-Amerika, Afrika og Asia.

Akkurat som Norsk Vannforening er EWPCA og IAWPRC medlemsorganisasjoner, fullstendig administrert og styrt av medlemmene selv, selvsagt med et større og mer profesjonelt administrativt apparat jo større organisasjonen er. Målet med arbeidet og arbeidsmåten er også lik i de tre organisasjonene.

Målet er å øke forståelsen for vannforurensningsspørsmål og å finne løsninger på disse. Dette oppnåes i alle organisasjonene gjennom:

- Møte-, seminar- og konferansearrangementer
- Utgivelse av tidsskrifter
- Komitéarbeid.

Det kan være nyttig å peke på disse likhetene, fordi det demonstrerer noe av hensikten med å være knyttet til slike internasjonale organisasjoner. Finner man Norsk Vannforenings arbeid formålstjenlig, er det naturlig også å støtte det EWPCA og IAWPRC gjør, fordi dette gir et langt større perspektiv og informasjonstilfang enn det Norsk Vannforening alene kan gi.

Virksomhetene i IAWPRC og EWPCA

IAWPRC ble formelt opprettet i 1965, sprunget ut fra en organisasjon som til da hadde begrenset sin virksomhet til å arrangere en internasjonal vannforurensningskonferanse annet hvert år. Norge ble medlem i 1971 gjennom en norsk, nasjonal komité av IAWPRC som opererte med Norsk Vannforening som sekretariat. Kjell Balsrud ved NIVA var primus motor for det norske IAWPRC-arbeidet og formann i den nasjonale komité.

EWPCA ble opprettet først i 1981 og Norge ble, ved Norsk Vannforening, medlem i 1983.

Medlemskapene i de to organisasjonene er noe forskjellige. Mens medlemskap i EWPCA er begrenset til nasjonale organisasjoner innen vannforurensningsfeltet, har man i IAWPRC både nasjonalt medlemskap, individuelt medlemskap og studentmedlemskap.

I arbeidet med å organisere sitt internasjonale engasjement, fant Norsk Vannforening ut at foreningen selv var tilstrekkelig dekkende til å representere Norge også som nasjonalt medlem av IAWPRC. Et slik medlemskap er nå innvilget, og

norsk nasjonalt medlemskap i IAWPRC er således ivaretatt av Norsk Vannforening, som administrerer sitt arbeid gjennom Komité for internasjonalt arbeid.

Norsk Vannforening står derfor helt sentralt i det norske engasjementet i internasjonale vannforurensningsorganisasjoner. Formannen i Norsk Vannforenings internasjonale komité, professor Hallvard Ødegaard, representerer Norsk Vannforening, og dermed Norge i de besluttede organer i IAWPRC (Governing Board) og EWPCA (Council).

Eksempler på virksomheten i EWPCA og IAWPRC

Det mest synlige ved virksomheten er, som i Norsk Vannforening, møtevirksomheten og tidsskriftspubliseringen.

Både IAWPRC og EWPCA driver en utstrakt arrangering av konferanser og seminarer, ofte i samarbeid, når konferansene arrangeres i Europa.

Fagmiljøet i Norge har særlig vært kjent med hovedkonferansene for de to organisasjonene som arrangeres annethvert år. IAWPRC arrangerer sin hovedkonferanse på forskjellige steder (Rio de Janeiro i 1986), mens EWPCA arrangerer sin i forbindelse med IFAT (International Trade Fair) i München annethvert år (neste i mai 1987).

I tillegg til disse mammut-konferansene, har det imidlertid utviklet seg et nettverk av regionale og spesialiserte konferanser. Således står f.eks. IAWPRC for hele 15 slike spesialiserte konferanser i 1987, enten som arrangør eller som medarrangør.

Likeledes står EWPCA bak flere konferanser i tillegg til hovedkonferansen. Det er et utstrakt samarbeid mellom IAWPRC

og EWPCA for å hindre overlappinger og dobbeltkjøring.

En av grunnene til at de spesialiserte konferansene har blitt en slik suksess, er at IAWPRC har opprettet såkalte «Specialist Groups» og «Task Groups».

En «Specialist Group» er åpen for alle medlemmer av IAWPRC som har spesielle interesser innen et særskilt fagområde. Størrelsen på en slik gruppe kan variere fra ca. 20 til ca. 250 personer avhengig av spesialiseringen av emnet. Idéen er at man fagfolk imellom skal utveksle erfaringer på en mer direkte måte innenfor nettopp det emnet man er interessert. Gruppen kan således arrangere møter, symposier eller andre direkte kommunikasjonskanaler mellom medlemmene. Det sier seg selv at dette er en meget rasjonell form for kunnskapsutveksling.

En «Task Group» oppnevnes av IAWPRC's Governing Board for å utrede et spesielt emne. Gruppen blir internasjonalt sammensatt, og blir nedlagt når arbeidet, vanligvis nedfelt i en rapport, er avsluttet. Hensikten med slike grupper er å få fortgang i utvikling på et område hvor internasjonalt samarbeid er en forutsetning for raskt å komme fram til et resultat.

IAWPRC gir ut det meget prestisjepregede tidsskriftet «Water Research». Dette er et typisk vitenskapelig tidsskrift, som nok først og fremst leses i forskerkretser.

I tillegg gir imidlertid IAWPRC ut «Water Science and Technology» som publiserer foredragene som er presentert på en del av de ulike konferansene som IAWPRC arrangerer. Hvert hefte blir således et temahefte. «Water Science and Technology» inneholder svært mange anvendte bidrag og burde ha en større leserkrets enn «Water Research» blant Norsk Vannforenings medlemmer.

For å møte det jevne medlem, vil IAWPRC fra og med 1987 i tillegg utgi et mer lettfattelig og nyhetspreget tidsskrift, nemlig: «Water Quality International». Det skal erstatte nåværende «Newsletter» og i tillegg til å informere medlemsmassen om IAWPRC's aktiviteter, også publisere lettfattelige artikler og informere om utstyr, bøker, osv.

IAWPRC gir også årlig ut «Yearbook and Directory of Members», som er en meget nyttig håndbok for informasjon om kontakter på vannforurensningsfeltet over hele verden.

EWPCA gir ikke ut sitt eget tidsskrift, men sender ut EWPCA-Newsletter til sine medlemmer. I tillegg har EWPCA gitt ut EUROWATER, en rapport som beskriver vannforurensningsfeltet i medlemslandene, og som således vil kunne være svært nyttig. EWPCA gir også ut konferanseforedrag i form av bøker.

I tillegg til disse hovedaktivitetene, er det en rekke andre virksomheter som drives av EWPCA og IAWPRC, som det vil føre for langt å komme inn på her. Vi skal heller filosofere litt over hvorfor Norge bør være engasjert i disse organisasjonene og hvorfor medlemskap virkelig har noe å tilby Norsk Vannforenings medlemmer.

Hvorfor internasjonalt engasjement?

På tross av hva vi selv ofte har som oppfatning, befinner Norge seg i utkanten internasjonalt sett, både hva angår geografisk beliggenhet, internasjonal oppmerksomhet og vannforurensningsfaglig engasjement.

Når det gjelder vannforurensningsfaglig engasjement, er imidlertid dette, selv i internasjonal målestokk, betydelig her i landet, regnet i forhold til innbyggertallet. Det er bare det at vi er så få.

Et annet forhold som også bidrar til at Norge ligger i utkanten på det vannforurensningsfaglige området, er jo rett og slett at vi svært lenge var forskånet for de massive vannforurensningene som mer sentrale land ble utsatt for.

Imidlertid kan det synes som om disse forhold har resultert i en viss «nisseluetilstand», karakterisert ved at vi gjerne skal gjøre tingene selv (og at vi dermed også gjentar feil andre har gjort før oss), og at vi er oss selv nok, dvs. at vi er skeptiske til erfaringer oppnådd i andre land. Visst er det slik at de ulike land har sine særegenheter, men de er lette å oppdage. Flere enn særegenhetene er nok fellestrekkene.

Således vil det å være internasjonalt engasjert for Norsk Vannforening og dens medlemmer ha tre hovedmålsettinger:

- a. Å bli delaktig i et langt større kunnskapstilfang enn det kun et nasjonalt engasjement kan gi.
- b. Å selv kunne oppnå et langt større marked for egne idéer, og derigjennom kunne påvirke en utvikling.
- c. Å kunne bli delaktig i det faglig sosiale fellesskap som kontakt mellom mennesker fra hele verden kan gi.

Den norske delaktigheten i internasjonale konferanser og tidsskrifter er forbausende lav sammenlignet med den relativt høye nasjonale aktiviteten i vannforurensnings-spørsmål. Det er min ærbødige påstand at en større internasjonal kontakt svært ofte ville kunne gi en betydelig rasjonaliseringsgevinst ved løsning av nasjonale vannforurensningssaker.

Og når man deltar, er man ofte seg selv nok. En norsk kommentar man svært ofte hører på internasjonale konferanser er:

«Nei, dette var dårlige greier — vi kunne jo gjort det bedre selv.» Men poenget er ikke at vi ikke gjør det *bedre*, men at vi ikke *gjør* det. I stedet for å kritisere andre lands bidrag, burde vi selv bidra — noe vi idag bare gjør i svært liten utstrekning. Vi har et like stort ansvar overfor den internasjonale vannforurensningsverden for å fortelle dem om våre erfaringer, som de har å fortelle oss om sine.

Det er mange som mener at noe av det viktigste man kan gjøre for å bidra til løsning av verdens problemer (inkludert vannforurensning), er å delta i mellommeneskelige aktiviteter på tvers av landegrensene. Et sterkere internasjonalt engasjement vil bidra til dette.

Hva vil Norsk Vannforenings internasjonale komité gjøre?

Man kan så spørre seg hvordan vi kan øke Norsk Vannforenings internasjonale engasjement.

Det er viktig først å påpeke at selve engasjementet i hovedsak er individuelt, dvs. at det er det enkelte medlem av Norsk Vannforening som må engasjere seg. Hensikten med Norsk Vannforenings internasjonale komité er å legge tilrette for et slikt engasjement. Dette vil komitéen prøve å gjennomføre på følgende måter:

1. Informere Norsk Vannforenings medlemmer om virksomhet og arrangementer i EWPCA og IAWPRC i en egen spalte i «VANN». Det må imidlertid her påpekes at dette bare kan bli en

delvis oversikt. Skikkelig informasjon om IAWPRC's mange aktiviteter får man bare gjennom individuelt medlemskap i IAWPRC.

2. Informere potensielle bidragsytere om spesielle konferanser, og inspirere og oppfordre disse til å publisere sine erfaringer ved konferanser og i tidsskrifter.
3. Oppfordre og inspirere spesialister i Norge til å delta i IAWPRC's spesialistgrupper.
4. Bidra med nasjonale rapporter i de internasjonale organisasjoner.
5. Delta i EWPCA's og IAWPRC's styrende organer og komitéer.
6. Organisere internasjonale møter og konferanser i Norge.

Jo flere nordmenn som blir engasjert i dette arbeidet, jo bedre er det, og komitéen vil derfor gå ut med det første og søke å verve flere norske medlemmer til IAWPRC.

Sluttord

Norges engasjement i internasjonale vannforurensningsfaglige spørsmål bør økes og dette kan nå skje gjennom Norsk Vannforenings medlemskap i EWPCA og IAWPRC. Norsk Vannforening vil arbeide for at foreningens medlemmer får så god informasjon som mulig, og vil oppfordre sine medlemmer til også å engasjere seg i internasjonale fora.